

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ปัจจุบันประเทศไทยไม่มีกฎหมายการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะดังเช่นนานาชาติ มีเพียงกฎหมาย 2 ฉบับที่เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กประเภทนี้ กฎหมายทั้ง 2 ฉบับคือ

1. พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523

พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน มีข้อความตอนหนึ่งกล่าวว่า
มาตรา 6 ให้ผู้ปกครองของเด็ก ซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่ 8 ส่งเด็กนั้นเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จนกว่าจะมีอายุย่างเข้าปีที่ 15

มาตรา 8 เมื่อผู้ปกครองร้องขอ คณะกรรมการประถมศึกษาอำเภอ/และคณะกรรมการการศึกษากิ่งอำเภอ มีอำนาจยกเว้นให้เด็กซึ่งมีลักษณะต่อไปนี้ ไม่ต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาได้

1. มีความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ
2. เป็นโรคติดต่อตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
3. ต้องหาเลี้ยงผู้ปกครอง ซึ่งทุพพลภาพ ไม่มีหนทางหาเลี้ยงชีพ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดูแทน
4. มีความจำเป็นอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีตาม (3) ถ้าผู้ปกครองซึ่งทุพพลภาพ มีเด็กซึ่งต้องส่งเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาพร้อมกันหลายคน ให้ยกเว้นเพียง 1 คน

มาตรา 8 ของ พ.ร.บ. ดังกล่าวเป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวงในการพัฒนาการศึกษาพิเศษ เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐมักจะใช้อำนาจในการยกเว้น ละเลย บำยเบี่ยง ในการจัดการศึกษาพิเศษให้กับเด็กที่มีความต้องการการศึกษาพิเศษ

นอกจากนี้ยังมีแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535 และนโยบายของรัฐบาลในการจัดการศึกษาพิเศษ กล่าวถึงแผนการของรัฐบาลที่พึงจัดการศึกษาให้กับคนพิการ แต่เนื่องจากไม่ใช่กฎหมาย จึงไม่สามารถประกันได้ว่ารัฐจะจัดบริการทางการศึกษาพิเศษให้มากขึ้น ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

2. พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534

กฎหมายฉบับนี้ประกาศใช้ปลายปี พ.ศ.2534 ประเด็นสำคัญของกฎหมายดังกล่าวคือ เพื่อให้การคุ้มครองส่งเสริมการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยวิธีการทางการแพทย์ การศึกษา สังคม และการฝึกอาชีพ กระทรวงสาธารณสุขมอบให้โรงพยาบาลของรัฐ ทำหน้าที่วินิจฉัยความพิการพร้อมทั้งเอกสารรับรอง คนพิการทุกคนต้องไปขึ้นทะเบียนคนพิการที่สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์ เพื่อรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษา การฝึกอาชีพ การสังคมสงเคราะห์ การเข้าทำงาน ตลอดจนอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็น เป็นต้น
มาตรา 15 ของพ.ร.บ.นี้

พระราชบัญญัติ
การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๓๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๔

เป็นปีที่ ๔๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรด

เกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำ และยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“คนพิการ” หมายความว่า คนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

“การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือการเสริมสร้างความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น โดยอาศัยวิธีการทางการแพทย์ ทางการศึกษา ทางสังคม และการฝึกอาชีพ เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงาน หรือดำรงชีวิตในสังคม ทัดเทียมคนปกติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ คนพิการที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา ๑๔ ให้ได้รับการสงเคราะห์ การพัฒนา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ดังต่อไปนี้

(๑) บริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการทางการแพทย์ และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ หรือการศึกษасาย

อาชีพ หรืออุดมศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสม ซึ่งให้ได้รับโดยการจัดเป็น
สถานศึกษาเฉพาะหรือจัดรวมในสถานศึกษาธรรมดาก็ได้ โดยให้ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาใน
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

(๓) คำนะนำชี้แจงและปรึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และการฝึกอาชีพที่

เหมาะสมกับสภาพของร่างกายและสมรรถภาพที่มีอยู่ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้

(๔) การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและสิ่งอำนวยความสะดวก

และบริการต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

(๕) บริการจากรัฐในการเป็นคดีความและในการติดต่อกับทางราชการ

กฎหมายเกี่ยวกับเด็ก

กฎหมายเกี่ยวกับเด็กในประเทศไทยปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายหลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก
พ.ศ. 2546 โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้กำหนดหลักการพื้นฐานสำหรับเด็กที่จะต้องได้รับการ
คุ้มครองได้รวม 4 ประการ คือ สิทธิที่จะมีชีวิตรอด สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาส่งเสริม สิทธิที่จะได้รับการ
คุ้มครอง สิทธิที่จะได้มีส่วนร่วม และได้กำหนดให้องค์การต่าง ๆ ของสังคมที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแลเด็ก ปฏิบัติ
ต่อเด็ก ดังนี้

1) หน้าที่ของผู้ปกครอง ที่ต้องปฏิบัติต่อเด็ก ดังนี้

1. อุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในการดูแลของตน การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน
และพัฒนา ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงและเหมาะสมกับขนบธรรมเนียม
ประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น

2. คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในการดูแลของตน โดยไม่ให้ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายต่อสภาพร่างกายและ
จิตใจ

3. ไม่ทอดทิ้งเด็ก ผู้ปกครองจะต้องไม่ทอดทิ้งเด็กไว้ในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานพยาบาล สถานที่สาธารณะ
หรือสถานที่ใด ๆ โดยเจตนาที่จะไม่รับเด็กคืน

4. ไม่จงใจหรือละเลยไม่ให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตของเด็ก เช่น ด้านสุขภาพ อนามัย ปัจจัยสี่ เป็นต้น

5. ไม่ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการขัดขวางการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก

6. ไม่ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

2) หน้าที่ของรัฐ ที่ต้องปฏิบัติต่อเด็ก ดังนี้

1. คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ไม่ว่าเด็กจะมีผู้ปกครองหรือไม่มีผู้ปกครองก็ตาม

2. ดูแลและตรวจสอบสถานรับเลี้ยงเด็กต่าง ๆ เช่น สถานสงเคราะห์เด็ก สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและ
เยาวชน สถานพินิจที่ตั้งอยู่ในเขตอำนาจ เป็นต้น

กฎหมายไทยกำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐดำเนินการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในกรณีต่อไปนี้

1. เด็กเร่ร่อนหรือเด็กกำพร้า
2. เด็กถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลง
3. เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ เช่น ถูกทารุณกรรม
4. เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดู
5. เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรืออาชีพไม่เหมาะสม
6. เด็กพิการ
7. เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก
8. เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นที่จะต้องได้รับการสงเคราะห์ตามกฎหมายของกระทรวง

นอกจากนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ยังได้กำหนดมาตรการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาไว้ดังนี้

1. โรงเรียนและสถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียน นักศึกษา

2. นักเรียน นักศึกษา จะต้องประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาหากฝ่าฝืน หน่วยงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสามารถนำตัวไปมอบให้ผู้บริหารโรงเรียน หรือสถานศึกษาเพื่อสอบถามและอบรม สั่งสอน หรือลงโทษตามระเบียบต่อไป

ที่มาและได้รับอนุญาตจาก :

ไพศาล ภูไพบูลย์ อังคณา ตติรัตน์ และปนัดดา มีสมบัติงาม. หน้าที่พักเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ม.1. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์

วันที่โพสต์ 26 ต.ค. 2552 โพสต์โดย ทีมงานทรูปลูกปัญญา